Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractio de incarnatione - Cod. Ettenheim-Münster 198

Mangillius, Antonius

[S.l.], 1632-1634

Capvt VI.

urn:nbn:de:bsz:31-117158

Visual Library

Ex dictis colligitur parum hominem non posse dignè satisfacere pro pœna æterna cuius reatus per absolutam Dei gratiam remanserit post remissionem peccati, è multo minus hoc dignè satisfacere pro eadem pœna æterna peccato non remisso.

AP. J. VI.

An purus homo possit condignè satisfacere pro peccato veniali?

Hæc etiam difficultas examinanda è et definiri potest an Christi Incarnatio fuerit necessaria etiam ad nos liberandos a peccatis venialibus. Porro cum peccatum veniale possit esse simultum cum peccato mortali, et adesse in peccatore, è posse esse a mortali separatum, et stingit in Iustis, ideo etiam sensus propositæ difficultatis it esse duplex, alter è: an purus homo existens in peccato mortali possit dignè satisfacere pro peccato veniali; alter è: an purus homo Iustus possit dignè satisfacere pro huiusmodi peccato?

Pro solutione supponendum è etiam peccatum veniale posse esse separatum ab omni offensa Dei tum affectiua tum effectiua solali, sicut supra dictum è de mortali, et stingit cum quis mentitur v. g. cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili, advertens tm mendacium esse repugnans dictamini rationis, quapropter possens stroueria et illaqueationem de peccato veniali manet cum ratione levis offensæ Dei, tum de peccato separato a ratione solutæ offensæ, verum ex iis quæ dicemus de hac stroueria sumpta in priori sensu colligi poterit quid dicendum sit de illa accepta in posteriori. his premissis, ma sententia negat purum hominem Iustum posse de dignè satisfacere pro peccato veniali. tradit cam Petrus de Soto lib. de institutione sacerdotis lect. 18 de pœnitentia, pro eadem sententia ita Soto refert D. Thomam 3 parte q. 87 art. 4. rationes a. quæ pro hac sententia possunt afferri dissoluemus infra. Ex sententia affirmat purum hominem Iustum posse dignè satisfacere pro peccato veniali. ita Paturang in 4to dist. 16 q. 1 num. 27 et segg. Suarez tomo 1 in 3 partem disp. 4 sect. 11. Vasquez similiter tom. 1 in 3 part. disp. 3 cap. 3. eandem sententiam videtur D. Thomas q. 87 art. 3 ad 3tum, vbi simpliciter dicit remitti peccatum veniale in virtute alicuius satisfactionis, videntur etiam facere pro hac sententia omnes illi qui docent per attritionem vel per actum stritionis aut charitatis posse remitti peccatum veniale indequidenter ab omni dmto, inter illos a. Gabriel in 4 dist. 27 q. 3 art. 2 d 3. Maior q. 1. Medina tract. de pœnitentia q. 3 et alij, quos videre esset apud Suarez loco citt. hæ vero omnes sententiæ loquuntur de peccato veniali simpliciter dicto, hoc è, patrato cum advertentia Dei, et ergo loquuntur de homine Iusto, i. e. homo existens in peccato mortali non posset dignè satisfacere pro peccato veniali, ita vt etiam post eandem satisfactionem remaneat in peccato mortali, videl.

Ex certum

ee certum, qa n ē ꝛgruum vt inimicus Deo posit satisfacere ei pro of-
fensa vel peccato leui antequam tollat inimicitia intercedens inter
ipsos.

Dicendum ē cum ꝛdo sentia, purum hōem iustum poe
ꝛdigne satisfacere pro peccato veniali simpliciter dicto.

Probat hanc proportionem haereticus hoc modo: peccatum veniale
propriē ē liuiter n ē offensa Dei, ꝛgnidem n ē ꝛtra Deum sed tm ꝛter
Deum & peccatum veniale n it ex dignitate Dei adeo crescere vt n posit
adaequari per satisfactionem puri hois.

Sed ꝛtra haereticum, qa peccatum ē offensam Dei nihil aliud,
vt ꝛdtur ex dictis, quam illud ē ꝛtra voluntatem & preceptum Dei peccatum a-
veniale vero ē ꝛtra preceptum & voluntatem Dei & n tm ꝛter Dei voluntatem
aut preceptum, ꝛgnidem peccatum veniale Deus vult n fieri factum, ei dis-
pliceat & ab eodem punitur, ꝛgprinde, liuiter ē offensa Dei, si eius cognitio
n deest, n quidem gravis sed leuis.

2do ꝛtq; probat cap. cit. ꝛtium, qa satisfactio pro peccato veni-
ali n includit liberalem donationem debiti carendi auxilijs necessarijs ad satis-
faciendum pro peccato veniali, qa iustus n meretur qa peccatum veniale ca-
rentiam eorundem auxiliorum, & ideo nihil deest huic vt purus hōs iustus
posit digne satisfacere pro peccato veniali.

Sed nec hoc ꝛtio ē firma, qa male supponitur liberalem donationem de-
biti carendi auxilijs necessarijs ad satisfaciendum pro aliquo peccato sufficere ad
impediendam dignam satisfactionem pro illo, vt ꝛdtur ex dictis.

Pt. igit. ꝛportio: qa sicut in humanis filius ipse suis obsequijs digne
satisfacere patri pro iniuriosa offensa ipsi facta, ita iustus cum sit filius adoptiuus & e
hares Dei debet poe suis obsequijs Deo digne satisfacere pro suo peccato veniali qd e
leuis offensa Dei & ē incompatibile cum ingressu in haereditatem vitae aeternae,
aliqui sicut peccatum veniale n poet tolli nisi a Deo gratis ex misericordia,
ita Deus ob demeritum solius peccati venialis ipsum filium adoptiuum poet iuste sine
ex iustitia vindicatiua in factum denegare iusto & filio adoptiuo remissionem
peccati venialis & ipsam haereditatem, ato peccatum veniale meritum ē de se
impedit iusto pro tota aeternitate secundum haereditatis, qd e absurdum, vt
per se ipsum ꝛtet; ꝛtet si dicas eo igito qd iustus per bonum opus meretur gloriam simul
cum de digno merit remissionem peccati venialis, & ideo n sequitur praetum
absurdum, ꝛtra ē, qa si iustus suo bono opere meritorio vitae aeternae simul
de digno meretur remissionem peccati venialis sequitur bonum opus puri hōis
iusti poe ē dignam satisfactionem pro peccato veniali, sicut Christi opera fa-
cerunt digna satisfactio pro nris peccatis, qa de digno nobis meruerunt illo-
rum remissionem. 2do pt. qa de ratione amicitiae ē vt offensae leves & inevi-
tabiles inter amicos possint ab amicis compensari & deleri obsequijs quantitatis

digna

digna, ita prona leuiter offendi, & purgatio hominis amici Dei sit dignior satisfacere pro peccato veniali de leui offensa Dei, & magis inexcusabile. Iusto quam ita excusabilis amici offensa amici. Sic ita ex humanis, si quis e. cet qui qualibet leui iniuria vel offensa affectus nullis amici offensoris obsequijs placari poet is censeretur nimis durus ac difficilis & idcos vix aut ne vix quidem amicos reperiret. Tertio ita: ga e nimis durum asserere, incredibile ga th, ut ita, tenentur admittere aduersarij, ga restitutio vel hoc interesse de mendacio v.g. qua quis martyrium toleret atrocissimum n esset sufficiens satisfactio pro eodem peccato veniali, cum idem peccatum sit leuis offensa. Dei martyrium Deus eluerint facere, vt colligit ex illis psal. 115 verbis: pretiosa in conspectu Dni mors sanctorum eius, quae verba ab Ecclesia applicantur neci martyrum, & eadem nec illegitimiter ab oibus fere PP. quos citator habet, apud Lorinum in eundem locum, vt a. dictum e de restitutione respectu mendacij, etiam sit de restitutione respectu aliorum peccatorum venialium, vt ita.

Obiicies: Patres, vt idat ex Pontifaciis cap. 3 & 4. vrbiter docet de peccato qi nullum bonum opus puri homis ut pretium aequalem pro illo & id debet verificari etiam de peccato veniali.

R negando neg: nia e, ga Patres loquuntur vrbiter tm de peccato simpliciter & absolute sumpto vel sine addito, per huiusmodi a. peccatum solu illegit peccatum grave seu mortale, vt ita ex eo qd v.g. furtum simpliciter acceptum e sine addito dicitur e peccatum mortale, nde ex hoc verificatur de furto solum venialiter malo nde parcitatis mda vel imperfecta solubemus.

Obiies: S. Ioannes epist. 1 cap. 1 nde precepi simpliciter prolato comprehendit etiam peccatum veniale, ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

vt idat ex his verbis: si dixerimus ga peccatu n habemus ipos nos seducimus & etia dicentu erit PP. per peccatum simplr illegere etia peccatum veniale, aqi proinde pura creatura nec pro hoc peccato poterit satisfacere. R in interpretade Sc. verba illis accedenda ec simplr, nisi aliqd ergo eundem Sc. clarior vel manifesta ratio obstet, atq idem dicendum de Patrum locis ni contra aliorum PP. sentq aut ratio manifesta obstat, atq nihil obstat quo minus verba PP. negantiu purum hoie pro digne satisfacere pro peccato accipiant simplr, ita vero manifesta ratio obstat qdo minus verba Ioan. adipiat simplr, cum e. dicat ga peccatum n habemus e. qua verbos solu comprehendat peccatum qdi cadem post adventum Spiritus S. caruit reato mortis, idcon ita illegi de peccato mortali simplr, sed illegendu qdo de peccato contra ad mortale & veniale.

Obiies: idem Ioa. l. cit. ait: si confiteamur peccata nra fideles e iustus vt remittat nobis peccata nra & etiam peccata venialia gratis remittuntur. R licet Ioan. illis verbis ga peccatum n habemus e. loquatur etiam de veniali, cum th dicit: si confiteamur et

bene ita

bene ꝓt illigi de solis peccatis mortalibus, neq; e ulla necessitas cur verbum illud
accepta, n accipiat similr cum verbum Joan. hic ꝓt ee sensu minime volentes
si habemus peccata mortalia atq; de his poenitentiam agamus Deus illa remittit
forma ex loquendi ita traditionata, per / si n supponit in stylo fieri, pectus mortale.
Objicies 2do: Patres interdum loquentes de peccatis in vrum docent ea re-
mitti a Deo sed ergo peccata venialia, ꝓut solli per dignam satisfactio-
nem pari hominis, ergo vbi dimissio n ꝓt ee digna satisfactione, sequitur remis-
sio dicit donationem, vt ꝓtt ex eo ꝓ dicimus remitti debitum quando gratis
donatur, sicut igitur remissio includit donationem, ita satisfactio eam ex-
cludit.

Ad negando seq: quando ex. Patres in vrum docent Deum remit-
tere peccata, vel loquentur tm de peccatis simpliciter, id e, mortalibus, vel
tm volunt significare peccata, siue mortalia siue veniali, a nomine re-
mitti, id e, gratis sed absq; ulla digna satisfactione donari nisi a Deo, sed
e regressimum, e locum ht etiam in venialibus, nimirum per sinta remis-
sis; vel sensu Patrum e ꝓ Deus remittat ea peccata etiam venialia pro
quibus hō satisfacit per actum bonum vt strictionis, quatenus ipse Deus
vel remittit illa per suam gratuitam, vel ipse e gratuita e principalis
ea strictionis e actus boni per quem ipsum peccatum foaliter deletur, hic
ex quari poet: an sola strictio de peccato veniali int digna satisfactio
pro illo: an vero etiam per alios actus bonos poim dignè satisfacere
pro peccato veniali? verum n e huius loci disputare de hac re, cum ad
vrum institutum, sufficiat purum hominem ꝓe dignè satisfacere pro
peccato veniali saltem per actum strictionis

Objicies 3tio: si purus hō poet offerre Deo dignam satisfactionem
pro peccato veniali per eandem satisfactionem peccatum veniale foaliter
deleretur, sed hoc e absurdum e. Maior ꝓtt. Minor ꝓtt: qa si iuri hōis
satisfactio pro peccato veniali foaliter tolleret idem peccatum, sequeret
verū dici ꝓe ꝓ hō deleat suum peccatum veniale, cum tm delere peccata
maneatur e proprium Dei.

Ad transeat maior, dico a. transeat qa licet nobis videat
vera, poet tm quis asserere purum hominem ꝓe dignè satisfacere pro peccato
veniali quatenus per aliquem actum suum bonum ꝓt de digno meteri
foim per quam ipsum peccatum veniale foaliter deleatur, ad quem
int e hac re, dicimus ex eo ꝓ nodum objectionem tm sequi ꝓ iustus
solum tanquam ea instrumentalis poet delere suum peccatum veniale,
vt per strictionem qa cum actus boni qui e digna satisfactio pro peccato
veniali, sit supernaturalis, hō ac cum sumit solum tanquam ea instru-
mentalis, vt suppono ex mta de gra, Deus a. tanquam ea principa-
lis, e ideo etiam in casu dicto Deus tanquam ea principalis delebit

peccatum

peccatum veniale, quare ex ista relatione nihil absurdi sequitur, cum ea sola adhuc soli Deo maneat id ipsi e proprium, nempe quia solus tanquam eo principalis delectat etiam peccatum veniale.

Obiices 4to: purus homo non est idoneus satisfacere pro peccato mortali quatenus includente offensam Dei & neq pro peccato veniali includente huiusmodi offensam. Conseq: patet: qa ideo supra dictum e purum hominem non posse idoneus satisfacere pro peccato mortali includente offensam Dei, qa huiusmodi peccatum cum sit offensa Dei ex infinita ipsius Dei dignitate e infinito creaturae recessu ab ipso Deo crescit infinite secundum quid, ita ut sit in quodam genere superiori respectu omnium bonorum operum quae potest a pura creatura procedere, atqui etiam peccatum veniale, de quo in presenti loquimur, e offensa Dei & tum ex infinitate Dei tum ex infinito peccantis recessu ab ipsa excellentia debet desumere infinitatem secundum quid e talem gravitatem ratione cuius nunquam potest adaequari a valore satisfactionis quam pura creatura praestare potest.

Respondeo neg: ratio disparitatis & qa licet peccatum veniale ex eo qd sit contra Deum habet infinitatem objectivam quae sumitur in determinate extrinseca a termino infinito simpliciter, e licet intrinsece crescat ex infinita Dei dignitate e infinito peccantis recessu ab ipso Deo, inde tamen (cum sit leviter contra Dei voluntatem) non desumit infinitatem secundam quid respectu omnium bonorum operum puri hominis, quam ex indeo peccantis desumit peccatum mortale, eo qd sit graviter contra Dei voluntatem, ac proinde neq peccatum veniale e in eodem genere vel ordine in quo e peccatum mortale, qd sit ex eo qd peccatum veniale, quantumvis multiplicetur nunquam potest adaequare peccatum mortale, qatenus peccatum veniale ex infinitate Dei e infinito peccantis recessu ab ipso Deo dedituere infinitatem secundum quid respectu offensarum quae potest fieri prona creatura, sed hoc non sufficit ut habeat eandem infinitatem secundum quid vel respectuam quam habet peccatum mortale respectu bonorum operum puri hominis, sicut nec sufficit ut sit in eodem genere in quo e peccatum mortale, quamvis sit peccatum mortale eo qd e gravitter contra Deum habet infinitatem secundum quid respectu nrorum bonorum operum, ut colligitur ex Patribus e aliis supra allatis, sata peccatum veniale e in genere inferiori, ut diximus, neq e unde colligatur illud habere infinitatem secundum quid respectu bonorum puri hominis, imo e unde contrarium inferatur, ut videbitur ex dicendis, ideo dicimus purum hominem posse idoneus satisfacere pro peccato veniali licet sit ignum offensa Dei.

Obiices 5tum: peccato veniali idoneo e inde correspondet poena gravissima purgatorij, quae longe excedit omnes huius vitae miserias

Similiter

Similiter satisfactio digna pro culpa vel peccato veniali debet exa-
cte dem satisfactionem quam pro hoc solo exhibere.

Re nego neg: sed prig dist: Ans poena purgatorij correspondens
peccato veniali excedit omnes huius vitae cruciatus et miserias multiplic
quoad rigorem et gravitatem et secundo, excedit finaliter sive in ratione satisfac-
tionis et nego Ans, sed ea ratione illectum recte negatur stat ex eo quod Iudex in
hac vita per poenas voluntarie susceptas aut voluntarie acceptatas et
digne satisfacere pro poena debita suo peccato veniali, ita, ut nihil
poenae debitae pro eodem peccato sugat illi subeundum, ut accidit multis
Sanctis, quorum Atas ex regularibus scimus ad egressum e corpore rectta mi-
grasse in Coelos, imo in multis Sanctis poenaria voluntarie suscepta aut
voluntarie acceptata in ratione satisfactionis sugabundarent poenae de-
bitae eorundem peccatis venialibus, id a. post imo ex eo quod Iob cap. 6 sic ait:
utinam appenderentur peccata mea et calamitas quam patior in statera.
quasi arena maris hac gravior apparuerit, deinde stat ex eodem certum e
Ecclesiae thesaurum qui per Indulgentias dispensatur stare ex satisfacti-
onibus non solum Christi et Bmae Virginis, sed etiam aliorum SS. ut colli-
gitur ex Clemente 6 in extravag. unigenitus. de poenitentiis et remissionibus,
et expresse docet S. Thomas 4 in 4 dist. 20 q. 1 art. 3 quaestiunc. 1. Bellar-
minus lib. 1 de Indulgentiis cap. 2. Suarez tom. 4 in 3 partem disp. 53 sect.
2 a num. 10 et reliqui Theologi communiter, quos habes apud eundem Suarez ubi
sup. sect. cit. cum ac omnes Sancti post Bmam Virginem habuerint aliquod
peccatum veniale, dicendum est Sanctos illos ex suorum satisfactionibus
stat idem Ecclesiae thesaurus digne satisfecisse pro poena debita suis pec-
catis venialibus, alioquin illis non sugabundassent satisfactiones, cum reatus poenae
debitae peccatis venialibus post Baptismum commissis non gratis sed tantum per
aequalem satisfactionem extinguatur.

Addo rationem cur poena per quam Iusti hic digne satisfaciunt
pro poena debita suis peccatis venialibus, sit in ratione satisfactionis maior quam
sit poena eadem peccatis debita in purgatorio, licet ea sit ~~minor~~ maior malitiae
ea poena in hoc mundo, id est in via tolerata et non voluntarie suscepta. sit
quando scilicet poterat saltem ab eo recusari. ceteris paribus habet maiorem vim
in ratione satisfactionis, quam habet poena purgatorij quae non censet ceteris
paribus ag apta ad satisfaciendum, qua non voluntarie suscipitur, sed infli-
gitur iis qui negarunt illam recusare et infligitur post tempus opportunum
vitae a Deo liberaliter concessum ad faciendam poenitentiam pro peccatis
et ad satisfaciendum pro iis; quo tempore noluerunt uti qui torquentur purgatorio.

Ex dictis igitur stat purum hominem Iustum posse digne satisfacere
pro peccato veniali commisso cum notitia et advertentia Dei, ex his a. sequi
eiusdem hominem posse multo magis satisfacere pro peccato veniali commisso cum
ignorantia

ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili qa plg, vt per se ptt, repugnat ad satisfaciendum pro peccato veniali, qd è vera naam racionem, è vera Dei voluntatem etiam finaliter, quam pro peccato veniali, qd è solum vera naam racionem.

CAPVT VII.

An valor operationum Christi fuerit infinitus?

Hanc etiam controversiam hic examinare oportet vt definiri possit, vtrum è quare Verbi Incarnáo fuerit necessaria ad humani generis redemptionem.

Supponendum è 1o. pmo hic n ea sermonem de operaciby quas Chrs vt Deus exercebat ad intra, certum è e. de infinitas, verum cum Chrs neq mereretur neq satisfaceret per illas, sed tm per operaces quas exercebat secundum humanitatem, ideo cum de valore operacium Chri disputatur sermo è de operaciby quas humana Chri náa exercebat, his a. ngre operacium comprehenduntur n solum actiones humanitatis Chri, sed etiam passiones quæ improprie dicuntur operaces, nisi forte ita appellentur raóe alicuius operaois, id, actionis interna quam semper istud: uens passiones meritoria.

Supponendum è 2do Chri operaces n fuisse infiniti valoris, ita vt fuerint composita ex operaciby divinis è humanis, siquidem hæretici è ponere in Chro vnam operacion compositam ex humana è divina, è necesse è qd sicut in Chro vt duæ náe distinctæ, ita et duæ operaces ado diversæ altera Dei altera humanitatis, qd totum stat ex Agathone Papa apud Leonem epist. 10. addo qd cum operáo divina sit actus purus è subtilis, siquidem è ipse Deus, n pt facere vnum cum operaó humana quæ è caducus.

Supponendum è 3tio operaces ab humanitate Chri exercites n fuisse infiniti valoris, ita vt in se physicam habuerint infinitate, qa repugnat dari ens creatum qd physice infinitum sit. his supponitis.

Prima sentia negat valorem operacium Chri fuisse infinitum. ita Scotus in 3tio dist. 19 q. 1 § in istas. Durandus dist. 20 q. 2 è in 4 dist. 15 q. 1. Medina codice de satisfactione q. 1 è alij. hæc a. sentia videtur tenere fundari in hoc qd operaces Chri fuerint aliquid physice finitum qd dependens ab humanitate Chri quæ è aliquid finitum, è ideo n videtur ée capaces valoris infiniti.

2da sentia affirmat. è Paludani in 3tio q. 2 art. 2. Capreoli q. unica art. 1 scliae 2. Suarij disp. 4ta. Vasquez disp. 6 cap. 2. 3 è 4 è aliorum apud Suarez loco citt. è Vasq. cap. 2 è D. Thomæ parte q. 1 art. 2 ad 2dum vbi docet ad dignam satisfactionem pro nris peccatis fuisse necessarium vt actus satisfacientis haberent

efficaciam